

21 พฤศจิกายน 2531

เรื่อง การสั่งเพิ่มโทษหรือลดโทษตามมาตรา 92 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนพ.ศ. 2518
เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)

ด้วยส่วนราชการบางแห่งหรือ ก.พ.ว่า อธิบดีได้สั่งลงโทษข้าราชการในกรณีกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง โดยลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น แล้วรายงานการลงโทษไปยังปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษตามมาตรา 92 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ปลัดกระทรวงได้พิจารณาเรื่องรายงานการลงโทษพร้อม กับเรื่องที่ข้าราชการผู้นั้นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้ว มีคำสั่งลดโทษเป็นตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 4 เดือน ตั้งแต่ เดือนที่มีคำสั่งลงโทษเป็นต้นไป ผู้ถูกลงโทษได้ร้องขอความเป็นธรรมต่อปลัดกระทรวงว่า การสั่งลดโทษจะต้องสั่งให้มี ผลย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งลงโทษเดิมใช้บังคับ กรณีเช่นนี้จะปฏิบัติอย่างไรจึงเป็นการถูกต้อง

ก.พ.ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ากรณีตามข้อหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับการสั่งลดโทษ แต่มาตรา 92 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งลงโทษมี อำนาจที่จะสั่งเพิ่มโทษ หรือลดโทษตามควรแก่กรณีได้ ซึ่งมีทั้งการเพิ่มโทษหรือลดโทษเป็นลงโทษไม่ถึงให้ออกจากราชการ และการเพิ่มโทษเป็นถึงให้ออกจากราชการ ก.พ.จึงเห็นสมควรกำหนดแนวทางปฏิบัติในการสั่งเปลี่ยนแปลงโทษเฉพาะ กรณีตามมาตรา 92 นี้ ดังนี้

1. กรณีการสั่งเพิ่มโทษ หรือลดโทษเป็นลงโทษไม่ถึงให้ออกจากราชการ ก.พ.เห็นว่ามาตรา 92 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 บัญญัติไว้ความว่า เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษ สั่งให้ออกจากราชการ หรือดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไปแล้ว ให้ส่งรายงานการลงโทษ การสั่งให้ออกจากราชการหรือการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นตามลำดับจนถึง ปลัดกระทรวง และวรรคสองของมาตราดังกล่าวบัญญัติไว้ความว่า ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งตามวรรคหนึ่งเห็นว่าการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวมีอำนาจที่จะสั่งลงโทษเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือยกโทษ ตามควรแก่กรณีได้ แต่ถ้าจะลงโทษ หรือเพิ่มโทษแล้วโทษที่ลงหรือเพิ่มขึ้นรวมกับที่สั่งไว้แล้วเดิมต้องไม่เกินอำนาจของผู้ซึ่งสั่งใหม่นั้น ตามบทกฎหมาย ดังกล่าวไม่ได้บัญญัติไว้ว่า ในการพิจารณารายงานการลงโทษนั้นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งเดิมจะสั่งเพิ่มโทษ หรือลดโทษให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งลงโทษเดิมใช้บังคับได้หรือไม่ แต่อย่างไรก็ดี การที่มาตรา 92 บัญญัติให้ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นซึ่งเป็นผู้สั่งลงโทษต้องส่งรายงานการลงโทษไปยังผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือ และให้ผู้บังคับบัญชา ชั้นเหนือมีอำนาจสั่งเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือยกโทษได้นั้น แสดงว่าคำสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาชั้นต้นยังไม่เด็ดขาด เพราะผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือยังสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้อีก และในกรณีที่ผู้บังคับบัญชา ชั้นเหนือสั่งเพิ่มโทษ หรือลดโทษนั้น ย่อมหมายความว่าคำสั่งลงโทษเดิมไม่เหมาะสม ประกอบกับการสั่งเพิ่มโทษ หรือลดโทษก็มีลักษณะเป็นการแก้ไขคำสั่งเดิม ซึ่งการแก้ไขคำสั่งเดิมนี้อาจจะต้องแก้ไขให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งเดิมใช้บังคับ ดังนั้น ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือจะสั่งเพิ่มโทษหรือลดโทษ เป็นลงโทษไม่ถึงให้ออกจากราชการ จึงต้องสั่งเพิ่มโทษ หรือลดโทษให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งลงโทษเดิมใช้บังคับ

2. กรณีการสั่งเพิ่มโทษถึงให้ออกจากราชการตามมาตรา 92 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 19 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2520 ก.พ.เห็นว่ากรณีนี้มีระเบียบ ก.พ.ว่าด้วยวันออกจากราชการของข้าราชการพลเรือน

สามัญ พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 9 กันยายน 2518 กำหนดไว้ว่า การสั่งลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ ห้ามมิให้สั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกย้อนหลังไปก่อนวันออกคำสั่ง เว้นแต่เป็นกรณีตามข้อยกเว้นที่ให้สั่งย้อนหลังได้ ดังนั้น ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือจะสั่งเพิ่มโทษถึงให้ออกจากราชการจึงต้องปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว

โดยที่ ก.พ.ได้มีมติให้แจ้งเรื่องนี้ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบและถือปฏิบัติ จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) สำราญ ถาวรยศม์
(นายสำราญ ถาวรยศม์)
เลขาธิการ ก.พ.

กองวินัย

โทร. 2818677

- หมายเหตุ
1. มติ ก.พ.ฉบับนี้มีผลกระทบต่อถึงสิทธิและประโยชน์ของผู้ถูกลงโทษบางประการ ก.พ.จึงแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดย ว.11/2534
 2. โปรดดูพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 109 วรรคสองและวรรคห้าประกอบด้วย